

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 25. janvārī
(OR. en)

5677/23
ADD 1

JAI 68
MIGR 32
ASILE 12
FRONT 24
RELEX 81
COMIX 43

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2023. gada 24. janvāris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2023) 45 final - ANNEX
Temats:	PIELIKUMS dokumentam - POLITIKAS DOKUMENTS Ceļā uz darbības stratēģiju efektīvākai atgriešanai

---

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2023) 45 *final* - ANNEX.

Pielikumā: COM(2023) 45 *final* - ANNEX

Briselē, 24.1.2023.
COM(2023) 45 final

ANNEX

PIELIKUMS

dokumentam

POLITIKAS DOKUMENTS

Ceļā uz darbības stratēģiju efektīvākai atgriešanai

DARBĪBAS STRATĒIJĀ EFEKTĪVĀKAI ATGRIEŠANAI IEROSINĀTĀS PRIORITĀRĀS JOMAS

1) Mērķtiecīgas darbības, lai reaģētu uz tūlītējām vajadzībām un šķēršļiem

Reaģēšana uz tūlītējām vajadzībām un šķēršļiem, izmantojot mērķtiecīgus pasākumus, ir svarīgs ES atgriešanas koordinatora un augsta līmeņa tīkla darba aspekts. Šīs ierosinātās prioritārās jomas mērķis ir nodrošināt, ka dalībvalstis apvieno spēkus, kā arī nodrošināt netraucētu koordināciju un saskaņotību starp visiem aktoriem, lai nodrošinātu, ka kolektīvie centieni ir vērsti uz atgriešanu uz konkrētām trešām valstīm saskaņā ar politiskajām prioritātēm. Par šķēršļiem būtu ātri jāsignalizē un tie jānovērš. Darbs šajā jomā var izgaismot strukturālākus jautājumus (piemēram, sadarbība starp valstu iestādēm, resursi un apmācības vajadzības), kas jārisina ilgākā termiņā un ko var iekļaut citās prioritārajās jomās.

- Paredzēt kopīgus, mērķtiecīgus centienus reizi ceturksnī īstenot atgriešanu uz noteiktu skaitu prioritāro trešo valstu, kas jāapspriež katrā augsta līmeņa tīkla sanāksmē un jāīsteno nākamajā ceturksnī. Lēmums par to, kurām valstspiederībām būtu jāpievērš uzmanība, būtu jābalsta uz attiecīgajiem ES rīcības plāniem, turpmākiem pasākumiem saistībā ar Vīzu kodeksa 25.a pantā paredzēto mehānismu un Padomes darba grupu diskusijām. Uzmanība būtu jāpievērš arī to trešo valstu valstspiederīgajiem, kurām piemēro bezvīzu režīmu. Šādi kopīgi centieni ir jāsaista ar Komisijas centieniem, lai palielinātu atgriešanu uz konkrētām trešām valstīm, it īpaši saistībā ar ES atpakaļuzņemšanas nolīgumu un vienošanos īstenošanu un turpmākiem pasākumiem saskaņā ar Vīzu kodeksa 25.a pantā paredzēto mehānismu.
- Veicināt sadarbību starp dalībvalstīm, kurām ir līdzīgas vajadzības, lai apvienotu spēkus un atbalstītu cita citu ar atgriešanu saistītās operatīvajās darbībās, atvēlot cita citai vietas valsts atbalstītas brīvprātīgas atgriešanās un reintegrācijas programmās. Vajadzības gadījumā *Frontex* pielāgos savas darbības, lai sniegtu visu vajadzīgo palīdzību.
- Augsta līmeņa tīkla dalībniekiem jāsadarbojas ar attiecīgajām valsts iestādēm, lai koncentrētos uz konkrētām noteiktajām trešām valstīm un jo īpaši uz efektivitātes palielināšanu šādās jomās: šo atgriešanu prioritātes nodrošināšana, identifikācijas dokumentu (dokumentu, individuālo novērtējumu, biometrisko datu) sagatavošana, atgriežamo personu pieejamība intervijām un identifikācijas misijām, gādāšana par to, ka atgriešanas rīkojumiem seko atpakaļuzņemšanas pieprasījumi, vajadzības gadījumā pietiekamas aizturēšanas kapacitātes nodrošināšana, regulāras identifikācijas procedūras ar vēstniecībām ieviešana, čarterreisu veikšana.
- Risināt *ad hoc* jautājumus, piemēram, prasības saistībā ar Covid-19, par tiem ātri signalizējot ES atgriešanas koordinatoram, lai rastu risinājumu.
- Dalībvalstīm, augsta līmeņa tīkla dalībniekiem, *Frontex* un citiem attiecīgiem aktoriem, piemēram, Eiropas migrācijas sadarbības koordinatoriem (*EMLO*) un Eiropas atgriešanas sadarbības koordinatoriem (*EURLO*), būtu jāiesaistās, lai sniegtu attiecīgu informāciju un ieguldījumu kontaktiem ar trešām valstīm. Tas atvieglotu Komisijas un attiecīgo dalībvalstu kopīgu misiju organizēšanu trešās valstīs sadarbībā ar Eiropas Ārējās darbības dienestu, lai nāktu klajā ar kopīgu un saskaņotu pieeju.

2) Ilgāka termiņa un strukturālas vajadzības

Nepilnības sadarbībā un kontaktos starp atgriešanas procesā iesaistītajām iestādēm ir būtisks strukturāls šķērslis iedarbīgākam atgriešanas procesam. Darbs šajā ierosinātajā jomā būtu vērsts uz minēto nepilnību noteikšanu un to novēršanu, lai nodrošinātu, ka lēmuma, ar ko izbeidz likumīgu uzturēšanos ES, rezultātā tiek pieņemts atgriešanas lēmums, ka šādi atgriešanas lēmumi tiek izpildīti un ka atgriešana tiek veikta pēc iespējas ātrāk.

a) Lielāka vispārējās atgriešanas sistēmas efektivitāte, šajā nolūkā paātrinot procesu un novēršot nepilnības

- Galveno uzmanību pievērst būtiskiem jautājumiem un konkrētiem šķēršļiem, par kuriem signalizējušas dalībvalstis vai kuri konstatēti Šengenas izvērtēšanās, lai paātrinātu atgriešanas procesu attiecīgajā valstī.
- Nodrošināt, ka pēc lēmuma, ar ko izbeidz likumīgu uzturēšanos, nekavējoties tiek pieņemts atgriešanas lēmums, turklāt patvēruma procedūras iznākumu saistot ar atgriešanas procedūru, strādājot arī sadarbībā ar *Frontex* un balstoties uz ES Patvēruma aģentūras un ES Pamattiesību aģentūras pieredzi un zināšanām.
- Novērst atšķirības pārceļšanā no brīvprātīgas atgriešanās uz piespiedu atgriešanu — atšķirības procedūrās starp kompetentajām iestādēm, lai uzlabotu efektivitāti un samazinātu bēgšanas risku.
- Lai novērstu procesuālus trūkumus un šķēršļus, kas saistīti ar to iestāžu un struktūru dažādajām kompetencēm, kuras ir atbildīgas par dažādiem atgriešanas procesa posmiem, augsta līmeņa tīklam, pamatojoties uz dalībvalstu pieredzi un labu praksi, ir jāizpēta praktiski risinājumi.
- Darbs pie konkrētiem šķēršļiem, kas saistīti ar trešo valstu valstspiederīgo traucējošo rīcību un sadarbības trūkumu.
- Darbs pie šķēršļiem, kas raksturīgi notiesāto noziedznieku atgriešanai.
- Novērst šķēršļus dalībvalstu sistēmās, kas saistīti ar atpakaļuzņemšanas pieprasījumu iesniegšanu (tostarp attiecīgā gadījumā ar jautājumiem, kuri saistīti ar atpakaļuzņemšanas lietu pārvaldības sistēmu ar trešām valstīm).
- Apzināt praktiskās vajadzības un darbības, lai pēc iespējas labāk izmantotu Šengenas Informācijas sistēmas jauninājumu attiecībā uz brīdinājumu izveidi par personām, uz kurām attiecas atgriešanas lēmumi, lai atvieglotu atgriešanas lēmumu savstarpēju atzīšanu.
- Izstrādāt saskaņotāku pieeju, lai noteiktu, vai pastāv bēgšanas risks, vai ir pietiekamas spējas un kā efektīvāk izmantot aizturēšanas alternatīvas. Darbs pie tā, lai izveidotu labāku saikni starp bēgšanas riska veidiem un vispiemērotākajām un visatbilstošākajām aizturēšanas alternatīvām.

b) Atgriešanas konsultāciju un reintegrācijas kā atgriešanas sistēmu pamatelementa veicināšana attiecībā uz brīvprātīgu atgriešanos un piespiedu atgriešanu

Atgriešanas procesā būtiska loma ir atgriešanas konsultantiem – tie pavada atgriežamo personu visos procedūras posmos, tostarp nodrošinot pamattiesību pilnīgu ievērošanu visos atgriešanas procesa posmos. Balstoties uz darbu, kas tiek veikts saskaņā ar ES stratēģiju par brīvprātīgu atgriešanos un reintegrāciju, tostarp diskusijām attiecīgajās Padomes grupās un ekspertu forumos, darbs šajā ierosinātajā jomā būtu vērsts uz to, lai nodrošinātu, ka visās dalībvalstīs ir labi apmācīti atgriešanas konsultanti, kuriem ir vajadzīgie instrumenti, lai process būtu iedarbīgāks, tostarp iespējas atgriešanas valstī, nosūtīšana uz starptautisku organizāciju, vietējo aktoru, valsts iestāžu vai attīstības sadarbības projektu uzsāktām iniciatīvām. Turklāt darbs būs vērsts uz to, lai nodrošinātu saskaņotu pieeju ilgtspējīgai reintegrācijai un tās finansējumam, un tam vajadzētu vēl vairāk mudināt gan atgriežamās personas, gan trešo valstu iestādes sadarboties atgriešanas procesā.

- Atbalstīt dalībvalstis, lai tās, pamatojoties uz darbu, kas tiek veikts praktiķu līmenī, un ar *Frontex* atbalstu izveidotu efektīvākas atbalstītas brīvprātīgas atgriešanās shēmas un atgriešanas konsultāciju struktūras. Visām dalībvalstīm līdz gada beigām būtu jāizmanto *Frontex* kopīgie reintegrācijas pakalpojumi. Mērķim vajadzētu būt brīvprātīgas atgriešanās gadījumu absolūtā skaita palielināšanai visās dalībvalstīs.
- Nodrošināt, ka visas dalībvalstis kā profesionālās darbības jomu ir ieviesušas atgriešanas konsultācijas, ar kuru palīdzību tiek veicināta brīvprātīgas atgriešanās izmantošana kā daļa no vispārējā mērķa — palielināt atgriešanu kopumā.
- Nodrošināt, ka visos līmeņos ir pilnīga informētība par pieejamajiem instrumentiem un apmācību (tostarp par pamattiesībām), lai risinātu strukturālas problēmas.
- Dalībvalstis, kurām ir lielāka pieredze, tiek mudinātas atbalstīt tās, kurām ir mazāka pieredze, izmantojot mērķtiecīgāku un stratēģiskāku informācijas apmaiņu starp augsta līmeņa tīkla dalībniekiem.
- Vajadzības gadījumā veicināt atbalstītas brīvprātīgas atgriešanās un reintegrācijas atbalsta konsekvenci starp dalībvalstīm attiecībā uz konkrētām trešām valstīm un nodrošināt attiecīgo esošo programmu koordināciju trešās valstīs.
- Nodrošināt, ka dalībvalstu atgriešanas konsultanti un *Frontex* ir informēti par nosūtīšanas un reintegrācijas iespējām, ko atgriešanas valstīs personām, kas atgriežas, piedāvā iniciatīvas, kuras uzsākušas starptautiskas organizācijas, vietējie aktori, valsts iestādes vai attīstības sadarbības projekti, un spēj tās izmantot.
- Līdz 2023. gada beigām divkāršot to trešo valstu skaitu, kurām tiek sniegti *Frontex* kopīgie reintegrācijas pakalpojumi.

c) Digitalizēta atgriešanas pārvaldība un labāka datu analīze

Regulāru un uzticamu datu trūkums atgriešanas jomā ir būtisks trūkums, kas ir jānovērš. Svarīgs mozaīkas elements ir nodrošināt, ka katrai dalībvalstij ir digitāla atgriešanas lietu pārvaldības

sistēma, ko var savienot ar citām IT sistēmām, kuras ir būtiskas atgriešanas procesam, un kas var atbalstīt iedarbīgāku un uzticamāku attiecīgo datu analīzi.

- Noteikt skaidrus termiņus, lai atbalstītu to dalībvalstu atgriešanas lietu pārvaldības sistēmu digitalizēšanu, ar kurām īsteno *Frontex* modeli; *Frontex* līdz 2023. gada beigām pabeidz nepilnību analīzi attiecībā uz visām dalībvalstīm, pēc tam kopā ar dalībvalstīm izstrādā un īsteno plānu, lai pēc iespējas drīz un vēlākais līdz 2026. gadam panāktu pilnīgu digitalizāciju; šiem projektiem izmanto saskaņā ar Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu pieejamo finansējumu.
- Turpināt analizēt iespēju izveidot to IT sistēmu sadarbību, kas ir būtiskas atgriešanas procesam, tostarp šādu starpsavienojumu nepieciešamību un samērīgumu.
- Palielināt reintegrācijas palīdzības rīka (*RIAT*) un esošās atpakaļuzņemšanas lietu pārvaldības sistēmas izmantošanu ar trešām valstīm (*RCMS*).
- Nodrošināt informētību par pašreizējo stāvokli saistībā ar brīdinājumu par atgriešanu augšupielādi un atjaunināšanu *SIS II*, dažādu dalībvalstu iestāžu piekļuvi *SIS II*, atgriešanas uzraudzību un iedibināto praksi attiecībā uz informācijas atbilstmēm.
- Noteikt jaunas iespējas, ko sniedz iecelšanas/izceļšanas sistēma, lai efektīvi izmantotu sistēmā automātiski ģenerētos datus par personām, kas pārsniedz atļautās uzturēšanās termiņu.
- Balstoties uz jauninājumu Šengenas Informācijas sistēmā par brīdinājumu izveidi par personām, uz kurām attiecas atgriešanas lēmumi, noteikt un izmantot iespējas veicināt atgriešanas lēmumu savstarpēju atzīšanu, lai atgriešanas process būtu ātrāks un efektīvāks.
- Sadarboties ar visām ieinteresētajām personām (Komisiju, *Frontex*, dalībvalstīm), lai uzlabotu statistikas vākšanu par atgriešanu un izstrādātu mērķderīguma analītiku, izvērtēšanas un situācijas apzināšanās produktus par atgriešanas operācijām, lai varētu proaktīvi plānot kopīgas darbības konstatēto problēmu novēršanai.
- Izstrādāt kopīgu izpratni par labu sniegumu atgriešanas jomā, kas ietver ne tikai atgriešanas rādītāju, un noteikt atbilstīgus ziņošanas un iedarbīguma rādītājus.

* * *

Darbības stratēģijas progress un sasniegumi būtu jāuzrauga, izmantojot skaidri definētu rādītāju kopumu. Jāņem vērā šādi rādītāji.

- To atgriešanas lēmumu skaits, kas izdoti, pamatojoties uz negatīviem patvēruma lēmumiem.
- To atpakaļuzņemšanas pieprasījumu skaits, kas izdoti, pamatojoties uz atgriešanas lēmumiem.
- Brīvprātīgas atgriešanās īpatsvars attiecībā pret kopējo atgriešanas gadījumu skaitu.
- To dalībvalstu skaits, kurās ir ieviesta atgriešanas lietu pārvaldības IT sistēma.
- To dalībvalstu skaits, kurās ir ieviesta atgriešanas konsultāciju sistēma.

- To dalībvalstu skaits, kuras regulāri izmanto ar atgriešanu saistītus *Frontex* pakalpojumus (pirms atgriešanas, pēc atgriešanas, reintegrācijas) un piedalās atgriešanas operācijās.
- To trešo valstu skaits, kurām tiek sniegti *Frontex* kopīgie reintegrācijas pakalpojumi.

ES atgriešanas koordinators sniegs regulārus progresu ziņojumus augsta līmeņa tīklam, kas papildinās arī Šengenas barometru. Lai gan rādītāji kalpo par stabilu pamatu progresu uzraudzībai, darbības stratēģijas izstrādes un īstenošanas gaitā tie var mainīties.